

ירושלים, 20 במרס 2024

גילוי דעת מאת האקדמיה למדעים בנושא פגיעות הממשלה במחקר המדעי, ברוח ובתרבות בישראל

האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים מייצעת על פי חוק לממשלה בנושאים הקשורים למדע במובנו הרחב ביותר. אנו, חברי מועצת האקדמיה ונשיאיה הקודמים, מביעים דאגה עמוקה וחריפה מפעולותיה של הממשלה הנוכחית, ומתריעים מפני פגיעה חסרת תקדים במחקר המדעי, בחינוך הגבוה ובעולמות המדע, הרוח והתרבות בישראל.

מאז הקמת הממשלה הנוכחית אנו עדים לניסיונות חוזרים ונשנים שלה להתערב בעבודתם של גופי מחקר והשכלה גבוהה ושל מוסדות רוח ותרבות, ובכללם גופים שהם סמלים לאומיים, בצורה הפוגעת בעצמאותם. ההתערבות כוחנית ונעשית משיקולים זרים ובלתי מקצועיים, בעלי ניחוח פוליטי מובהק, לצורך השתלטות על מוסדות וגופים שחובה שיתנהלו עצמאית ובאופן ממלכתי אך ורק על פי קריטריונים מקצועיים.

יש דוגמאות למכביר לכך, ובהן מאמציהם של שר החינוך ואחרים לפגוע בעצמאות הספרייה הלאומית, להתערב בדורסנות בהליכי המינויים במועצה להשכלה גבוהה, לבטל במחי יד את פרסי ישראל השנה בכל הקטגוריות המסורתיות, ובכללן תחומי החקר המדעיים, תחומי היצירה והאומנות ותחום מפעל החיים, ולקצץ בתקציביהם של מוסדות מחקר בעלי חשיבות לאומית ממדרגה ראשונה כמו מכון וולקני. וברקע פעולות אלה – התבטאויותיו המזלזלות והרות האסון של שר האוצר על מדע ותמיכה במחקר.

המדע, המחקר והיצירה הם נדבך מרכזי וחיוני של קיומה, ביטחונה ועוצמתה של מדינת ישראל. הם התשתית הרוחנית והאינטלקטואלית שעליה בנויה חברה מתקדמת ובריאה ותנאי הכרחי לעוצמתה וליציבותה הכלכלית והביטחונית. פעולות הממשלה מאיימות על יכולתה של ישראל לשמור על מעמדה כמובילה עולמית במחקר ובפיתוח.

אנו קוראים לממשלה ולמקבלי ההחלטות לזנוח לאלתר את הגישה ההרסנית ולהכיר בתפקידיהם החיוניים של המחקר והמחשבה העצמאית כמנועי צמיחה וכמקור לפתרונות יצירתיים לבעיות העומדות לפנינו. במיוחד בעת הקשה הזאת, ולמען הדורות הבאים, עלינו לעסוק בשיקום ובעתיד המדינה. אנו דורשים לשמור על עצמאות המדע וההשכלה הגבוהה, לחזק את תקציביהם ולתת גיבוי מלא לחוקרים, ליוצרים ולאנשי הרוח והתרבות.

פרופ' דוד הראל, נשיא

פרופ' מרגלית פינקלברג, סגנית נשיא

פרופ' סרג'יו הרט, יו"ר החטיבה למדעי הרוח

פרופ' ידין דודאי, יו"ר החטיבה למדעי הטבע

פרופ' גילי כהן, נשיאת האקדמיה לשעבר

פרופ' רות ארנון, נשיאת האקדמיה לשעבר

פרופ' יהושע יורטנר, נשיא האקדמיה לשעבר

פרופ' מנחם יערי, נשיא האקדמיה לשעבר

גב' גליה פינצ'י, מנהלת